

Силабус
навчальної дисципліни
Методика викладання у ЗВО
2021-2022 навчальний рік

Освітня програма «Управління закладом освіти» Спеціальність 011 Освітні, педагогічні науки Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка
Рівень вищої освіти другий

Викладач (і)	Венцева Надія Олександрівна
Посилання на сайт	http://bdpu.org/faculties/gef/structure-gef/kaf-management-and-administration/composition-kaf-pedagogies-higher-school/venceva/
Контактний тел.	+38(095)4471714
E-mail викладача:	nadya-venceva@ukr.net
Графік консультацій	здійснюються індивідуально з використанням дистанційних технологій

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	звітність
3/90	12	12	66	залік

Семестр: весняний

Мова навчання: українська

Ключові слова: методика, зміст освіти, лекція, практичне та семінарське заняття.

Мета та предмет курсу:

метою курсу є : формування вміння розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи форми, методи та види роботи, необхідні для досягнення поставлених цілей; розвиток інтересу до викладацької діяльності, спонукання майбутніх викладачів до педагогічної творчості, партнерської міжособистісної взаємодії та ділової комунікації;

предметом вивчення навчальної дисципліни є освітній процес у ЗВО, який включає завдання, зміст, методи, організацію навчання, що здійснюється в певних умовах і складається з діяльності викладача (викладання) й здобувачів (навчання).

Компетентності та програмні результати навчання:

компетентності:

ЗК3.Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.

СК8.Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

СК9.Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній та дослідницькій діяльності..

програмні результати навчання:

РН1.Знати на рівні новітніх досягнень концепції розвитку освіти і педагогіки, методологію відповідних досліджень.

РН3.Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

РН5.Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного, контекстного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-

пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.
РН8. Розробляти і викладати освітні курси в закладах вищої освіти, використовуючи методики, інструменти і технології, необхідні для досягнення поставлених цілей.

Зміст курсу:

Тема 1. Предмет, завдання, основні категорії та актуальні проблеми методики викладання у ЗВО.

Тема 2. Удосконалення змісту освітніх компонентів в контексті методики їх викладання.

Тема 3. Методика підготовки та проведення лекції як форми організації освітнього процесу у ЗВО.

Тема 4. Методика підготовки та проведення семінарських і практичних занять як форм організації освітнього процесу у ЗВО.

Тема 5. Організація самостійної роботи студентів

Тема 6. Організація науково-дослідницької роботи студентів

Методи навчання: Словесні (пояснення, розповідь, бесіда); наочні (презентації); практичні (аналіз фрагментів лекцій здобувачів); методи стимулювання освітньої діяльності (метод навчальної дискусії, метод опори на життєвий досвід здобувачів, створення ситуацій пізнавальної новизни); методи активного навчання (вирішення ситуаційних задач (кейсів), ділові ігри; робота в малих групах); методи контролю і самоконтролю (метод усного контролю, метод письмового контролю).

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): Вивчення навчальної дисципліни сприяє розвитку творчого мислення здобувачів щодо організації власної педагогічної діяльності; впровадженню демократичного стилю педагогічного спілкування. Підготовка до роботи з курсом передбачає ознайомлення з лекційним матеріалом, відпрацювання практичних робіт, самостійну та індивідуальну роботу студентів.

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якій викладач організує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння й навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання магістрантом відповідно сформульованих завдань.

Структура заняття і час, відведений на його етапи, можуть бути приблизно такими: проведення бесіди з теорії питання (15-20 хв.), виконання практичних завдань (35-40 хв.), обговорення результатів роботи (25-30 хв.), завдання до наступного заняття, ознайомлення з літературою (5-10 хв.)

Під час практичних занять необхідно ознайомитися з найновішими досягненнями методичної науки, а також з різноманітними варіантами стандартів навчання, програм, підручників, тощо, навчитися відбирати зміст та матеріал для проведення лекційних та семінарських форм занять, застосовувати нетрадиційні методи, прийоми навчання, раціонально планувати організацію діяльності викладача та студента. У деяких випадках буде необхідним підготувати доповіді та повідомлення з урахуванням власних індивідуальних інтересів і можливостей. Тематика цих доповідей передбачає більш поглиблене вивчення малодоступної, але такої, що являє науковий і практичний інтерес, літератури, ознайомлення з передовим освітнім досвідом. Самостійне осмислення найбільш актуальних педагогічних і методичних проблем формує навички дослідницької діяльності, які розвиваються й удосконалюються на спецсемінарах.

Однією з форм самостійної роботи є підготовка рефератів і доповідей, які заслуховуватися на семінарських заняттях, студентських наукових конференціях, на кафедрі. Найбільш ефективною такою роботою є за умов співпраці викладача зі студентом, вона сприяє виробленню в останнього вміння самостійно опрацьовувати джерела і літературу, готувати аргументовані відповіді на поставлені питання (проблеми) реферату чи доповіді. Самостійна робота над підготовкою реферату (на 10-12 хвилин) або доповіді (до 20 хвилин виголошення) починається з виявлення літератури стосовно обраної теми. Студент має скласти відповідний короткий список літератури з проблеми, яку збирається вивчати. Після ознайомлення з нею, розробити й узгодити з викладачем план реферату (повіді), в якому сформулювати головні питання (проблеми) виступу. Важливою запорукою успішної підготовки реферату (повіді) є конкретність і наукова спрямованість підготовчої роботи.

Важливим етапом навчальної діяльності вміння логічно, полемічно і науково-

аргументовано написати текст реферату (доповіді). Кожне невеличке студентське дослідження повинно завершуватися чіткими, однозначними висновками, які прямо випливають з його основного змісту. Оформлення рефератів (доповідей) передбачає короткий план, рукописний або машинописний текст обсягом від 5 до 12 сторінок, висновки, список використаних джерел талітератури. До роботи можна додавати карти, портрети, інший наочний матеріал, а також власні таблиці та діаграми, що має на поглибити текст реферату (доповіді), викликати інтерес аудиторії. Робота з модулем передбачає засвоєння лекційного матеріалу, участь у обговоренні питань під час семінарських занять, написання реферату (окремими студентами), самостійну роботу над окремими питаннями теми, модульний контроль у формі тестування.

Підготовка до роботи з курсом передбачає самостійну роботу студента із літературою, означеною у переліку до заняття, з метою висвітлення питань, окреслених планом практичного заняття. Проміжною ланкою підготовки до практичного заняття є написання конспекту, розгорнутого плану, тез тощо. Кінцевим результатом підготовки є розгорнутий виступ безпосередньо на занятті у вигляді доповіді, захисту реферату, доведення тези, участі в дискусії, розв'язання проблемної ситуації.

Відвідування навчальних занять студентами відбувається відповідно до вимог організації навчального процесу в БДПУ. Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у БДПУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Будь-яка запозичена ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото має супроводжуватися посиланням на першоджерело.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наочність:

Відеопроєктор, ноутбук, навчальна платформа Moodle: <https://edu.bdpu.org/>

Система оцінювання та вимоги:

Рейтингова система оцінювання передбачає використання поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача освіти до виконання конкретної роботи та регулюється «Положенням про критерії та порядок оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти у БДПУ» (https://bdpu.org.ua/wp-content/uploads/2021/01/Kryterii_ocin_2020.pdf).

Оцінювання знань під час семінарських і практичних занять має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача до виконання конкретної роботи. Системою нарахування балів передбачена максимальна кількість балів під час практичних занять – 12 балів. Оцінювання проводиться за такими критеріями: 1) розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем, що розглядаються; 2) ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; 3) ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; 4) уміння поєднувати теорію з практикою при розгляді практичних ситуацій; 5) логіка, структура, стиль викладу матеріалу при виступах в аудиторії, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; 6) пізнавальна активність під час заняття. Максимальний бал ставиться за умови відповідності виконаного завдання здобувачем або його усної відповіді всім шістьом зазначеним критеріям (повна відповідність – 2 бали, часткова – 1). При оцінюванні практичних завдань увага також приділяється якості, самостійності та своєчасності здачі виконаних завдань викладачу (згідно з графіком освітнього процесу).

За виконання завдань за результатами самостійної роботи здобувачі отримують: від 1 до 4 балів (відповідно до складності виконаних завдань): 1-2 бали – написання реферату (1 завдання); 3 бали – презентація питання (2 завдання) 4 бали – практичне завдання (3 завдання), Тема № 6 оцінюється в 8 балів (написання студентських тез). Таким чином, за відповіді на практичних заняттях здобувачі максимально можуть отримати 72 бали, за виконання самостійної роботи (за бажанням студентів) – 28 балів. Загалом – 100 балів.

Всі отримані бали згідно з Методикою переведення показників успішності знань здобувачів вищої освіти перекладається в систему оцінювання за шкалою ECTS.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота	Сума
---	------

Змістовий модуль № 1		Змістовий модуль № 2		Змістовий модуль № 3		100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	
16	16	16	16	16	20	

	Кількість балів				
	Лекція	Практ. робота	Лаб. робота	Сам. робота	Разом
1	2	3	4	5	7
Змістовий модуль 1.					
Тема 1		0-12		0-4	0-16
Тема 2		0-12		0-4	0-16
Разом за змістовим модулем 2		0-24		0-8	0-32
Змістовий модуль 2.					
Тема 3		0-12		0-4	0-16
Тема 4		0-12		0-4	0-16
Разом за змістовим модулем 4		0-24		0-8	0-32
Змістовий модуль 3.					
Тема 5		0-12		0-4	0-16
Тема 6		0-12		0-8	0-20
Разом за змістовим модулем 6		0-24		0-12	0-36
Всього		72		28	0-100

Шкала оцінювання : національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою		Оцінка шкалою ЄКТС
	Для підсумкового семестрового контролю, що включає екзамен, курсову роботу, практику	Для підсумкового семестрового контролю, що включає залік	Для всіх видів підсумкового контролю
90-100	відмінно	зараховано	A (відмінно)
65-89	добре		BC (добре)
50-64	задовільно		DE (задовільно)
35-49	незадовільно	не зараховано	FX (незадовільно) з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно		F (незадовільно) з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Дяченко, Н.О. Педагогічні задачі у професійній підготовці майбутніх викладачів : навчальний посібник. К. : Ліра-К, 2019. 84 с.
2. Зайченко І. Педагогіка і методика навчання у вищій школі. Київ : Ліра-К, 2020. 512 с.
3. Прокопенко І. Ф. Педагогічні технології в підготовці вчителів : навчальний посібник. Харків : ХНПУ, 2018. 457 с.
4. Прокопів Л. Інноваційні технології навчання і виховання у ВНЗ: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2017. 166 с.
5. Стинська В.В. Методика викладання у вищій школі. Методичні рекомендації. Івано-Франківськ, 2016. 65 с.
6. Теорія і методика викладання в вищій школі. Конспект лекцій з навчальної дисципліни [Електронний ресурс] : навч. посіб. для підготовки докторів філософії очної форми навчання, які

навчаються за спеціальністю «Галузеве машинобудування» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: І. О. Казак. Електронні текстові данні (1 файл: 1,37 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2018. – 116 с. URL: https://cpsm.kpi.ua/Doc/pvsh_lek_phd.pdf

Додаткові

7. Венцева Н. О. Актуалізація досвіду методики викладання у закладах вищої педагогічної освіти України початку ХХ століття в сучасних умовах *Virtus: Scientific Journal / Editor-in-Chief M.A. Zhurba* – June № 55, 2021. P 237-243.

8. Vientseva N., Karapetrova O. PSYCHOLOGICAL PEDAGOGICAL AND ORGANIZATIONAL PECULIARITIES OF THE DEVELOPMENT OF STUDENTS' VOLITIONAL QUALITIES AS A FACTOR OF SUCCESS IN LEARNING. *Pedagogy. Bulgarian Journal of Educational Research and Practice*. Sofia: Az-buki National Publishing House, 2021. Vol. 93. № 6. P. 831-842

9. Венцева Н. О. Поняття система як педагогічна категорія. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія : Педагогічні науки : зб. наук.* Вип.3. Бердянськ : БДПУ., 2018. С. 5-17

10. Vientseva N., Omelchenco A. Discussion as a form of education in modern universities. *Pedagogy. Bulgarian Journal of Educational Research and Practice*. Sofia: Az-buki National Publishing House, 2020. Vol. 92. № 4. P. 578-586.

11. Vientseva N., Omelchenco A., Grigoryeva V., Sokolova O. Methodological principles of poly-artistic education of a person in integrated education system. *Tarih Kultur Sanat Arastirmalari Dergisi - Journal of History Culture and Art Research*. Karabuk : Karabuk University, Vol. 8, № 1, March 2019. P.128-135.

12. Венцева Н.О. Інтеграція в освіті як чинник сталого розвитку суспільства. EDUCATION FOR ACHIEVINGSUSTAINABLE DEVELOPMENT [Monograph]. Katowice : Katowice School of Technology, 2020. 342 p., (P.7-12)

13. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : Підручник. К. : Академвидав, 2015. 352с.

14. Дубасенюк О. А. Методика викладання педагогіки: курс лекцій. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. 328с.

15. Лозниця В. Форми організації навчання у вищій школі. *Психологія і педагогіка*. К., 2000. С. 280 – 298.

16. Нагаєв В.М. Методика викладання у вищій школі: Навчальний посібник. К. : Центр учбової літератури, 2007. 232с.

17. Романюк І. Упровадження інноваційної освітньої діяльності у навчальному закладі. *Практика управління закладом освіти*. 2016. № 2. С. 23–33.

18. Слєпкань З. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі. К.: НПУ, 2005. 239 с.

19. Теорія і технологія розв'язання педагогічних задач: навч. посіб. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 156 с. URL: http://lib.iitta.gov.ua/2622/1/MILTO_879-13.pdf.

Інтернет-ресурси

20. <https://mon.gov.ua/ua> — Міністерства о світи і науки України.

21. <https://sqe.gov.ua/uk-ua/> — Державна служба якості освіти України.

22. <http://www.mon.gov.ua/index.php/ua/diyalnist/nauka/naukova-diyalnist-uvishchikhnavchalnikhzakladakh/4688> – Нормативно-правова база наукової діяльності у вищих навчальних закладах.

23. <https://www.liga.net/> — інформаційно-довідкова система з нормативно-правової інформації.

24. <http://www.nbuv.gov.ua/> — Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.